

zoners vedkommende er bogens oplysninger måske de mest frapperende, idet den skarpsindige analyse tydeligt afslører en række resisterende fortidsformer, således rødjordsforekomster med blokstablinger skabt i tertiærtidens tropiske milieu kombineret med kvartære periglacialformer af arktisk præg. Wilhelmy behandler også den variation, der lokalt foregår med højden, således diskuteres den af de Martonne opstillede teori om forklaring af visse former, botner, rundbandede dale i Itatiayo bjerggruppen i Brasiliens Højland som resultat af en lokal nedisning i sidste istid. Anm., der sammen med forf. har besøgt lokaliteterne, samstemmer med denne i den opfattelse, at et gletsjerdække ikke kan have eksisteret her så nær Ækvator i sidste istid (Würm), men muligvis i næstsidste (Riss). De kæmpestore »boulders«, der fylder dalene, og som hos Martonne fremkaldte indtryk af moræneblokke, er derimod utvivlsomt dannet in situ som resultat af tropisk forvitring. Af andre enkeltheder, der får interesse for al undervisning i geomorfologi, kan nævnes konstateringen af, at den for karstområder ejendommelige furedannelse (lapies) på skrånende flader, der i alle gængse lærebøger beskrives som typiske opløsningsfænomener i kalkstensfjeld, kan forekomme også i grundfjeld i de fugtige troper, hvor alle opløsningsprocesser på grund af de høje temperaturer accelereres. Anm. kan bevidne, at Agulhas Negras i Sierra Montequeira fuldstændig ser ud som et »Karrenfeld« – trods det at denne top er en monadnock i nefelinsyenit.

Som unge geografer i 20'erne blev overrasket og bjergtaget af Davis' oversigtsværker, vil 60'ernes studenter blive fascineret af det ny stof og de ny synspunkter i Wilhelmys bog. Den samler i en pædagogisk veldisponeret »forklarende beskrivelse« resultaterne af de sidste årtiers forskning på forbilledlig måde. En systematisk ordnet bibliografi på 385 numre er af største værdi.

Axel Schou.

W. R. Mead: An Economic Geography of the Scandinavian States and Finland. University of London Press 1958. 19 × 25 cm. 302 s., 98 figurer. 24 tavler. 42 sh.

Man læser denne fremstilling af Nordens erhvervsgeografi med ganske særlig interesse, fordi forfatteren, som den hyppige gæst han har været i alle nordiske geografiske institutioner, er indlevet med forholdene ved selvsyn på årlige studierejser. Man læser bogen med største glæde, ikke alene fordi oplysningerne er korrekte og givet med god forståelse af baggrunden for udviklingen, men fordi man befinder sig i selskab med en lærd forsker, der kender, gouterer og citerer de nordiske klassikere som f. eks. Linné, såvel som nutidens geografer. Man beundrer den pædagogiske disposition og de resumerende, oplysende kapiteloverskrifter, som f. eks. den der står over det velskrevne afsnit om Danmarks metalindustri: metallurgy without mining.

Fremstillingen er primært ordnet systematisk, og først inden for de enkelte afsnit kommer den regionale opdeling som noget sekundært. Kapitelinddelingen er utraditionel, men tilpasset emnet og præget af forf.'s personlige kontakt med stoffet. Lappernes kultur behandles egentlig langt udførligere, end bogens dimension berettiger. Man mærker her forf.'s sær-

lige interesse for et emne, der derfor behandles udførligt – og giver mængder af oplysninger. Og endelig nyder man illustrationerne, dels de fagligt nøgterne tekstfigurer lånt fra specialværker, dels de fascinerende helsides fotografier, blandt hvilke luftbillederne indtager en stor plads med god berettigelse. Af danske billeder skal nævnes Esbjerg, set fra luften, som illustration til en detaillert gennemgang af denne by som eksempel på rationel planlægning, og billeder af Lindholm Højes mange stensætninger med Ålborgs industrisilhuet, cementfabrikkernes skorstensrække i baggrunden – et uhyre instruktivt billede – fortids- og nutidskultur i samme synsindtryk, et billedvalg typisk for den velorienterede forfatter. Endvidere vises luftbilleder af Lillebæltsbroen og Burmeister & Wains skibsværft.

Meads bog bør læses ikke blot af studenter og lærere, men også af industriens og handelens folk, som her vil kunne finde megen nyttig basisviden som godt grundlag for forståelse af aktuelle tendenser.

Axel Schou.

Pierre Delfontaines (redaktion): *Géographie Universelle Larousse*. Tome I. L'Europe. 21 × 30 cm. 420 s., 75 kort, 14 sider farvekort, 12 farvetavler, 577 billeder.

Denne store håndbog er i ordets bedste forstand populær, festligt udstyret med en fængslende billedsamling i sort og farver, der giver dette værk en særlig værdi, og med en causerende tekst, der fremhæver de for landene typiske træk. Den er skrevet af en stor kreds franske geografer, hvoraf hver enkelt dækker sit speciale-område.

Det foreliggende første bind omhandler Europa. En indledning beskæftiger sig med Jorden som menneskets boplads, og en afsluttende statistik giver den ajourførte talviden ordnet land for land. Bogen kan betegnes som kompakt information. Ikke mindst de mange specialkort indeholder i koncentreret form et utrolig stort geografisk stof. De erhvervs- og befolkningsgeografiske tekstkort er smukt udført og fint reproduceret med en kompliceret, men konsekvent konstrueret symbolverden, som kræver en vis indsats af læseren, der til gengæld får detaljerede oplysninger. De fysisk-geografiske oversigtskort er helt utraditionelle, fremstillet ved farvefotografering af reliefmodeller ved skråbelysning, der fremhæver såvel landoverfladens som havbundens terrænformer. Disse kortsider har selvfølgelig blikfang og virker ved den ny teknik interesseskabende. Udover en første orientering og samlet oversigt er deres nyttevirkning dog begrænset derved, at detaljer ved den kraftige overhøjning har svært ved at gøre sig gældende. De erstatter således på ingen måde et atlas. Skyggesidernes mørkeblå i havområderne vil muligvis kunne fremkalde forkerte indtryk af store dybder, og mangel på gradnet skaber også muligheder for fejlvurderinger, dels fordi orientering om verdenshjørner derved mangler, dels fordi optagelserne er skråbilleder, hvorved der indføres en betydelig perspektivisk forvrængning, der uden net er ukontrollabel.

Billedstoffet, der er en væsentlig del af helheden, består af fremragende fotografier i fin gengivelse, dels i sort som dybtryk, dels som farveplancher. Udvalget er fagligt tilfredsstillende. Danmark – afsnittet, der er